

PARTER

Kärande

Lars DANIEL Nilsson, 19741203-8213
Nymsvevägen 7
805 98 Gävle

Svarande

Norra Åbyggeby byvägars samfällighetsförening, 716459-4793
c/o Pernilla Andreasson
Nyhemsvägen 17
805 98 Gävle

SAKEN

Klander av föreningsstämmobeslut, Norra Åbyggeby Byvägars
Samfällighetsförening, Gävle kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen upphäver Norra Åbyggeby byvägars samfällighetsförenings beslut vid årsstämma den 26 mars 2023, punkt 12 a, om att bifalla motion om belysning.
 2. Norra Åbyggeby byvägars samfällighetsförening ska ersätta Daniel Nilssons rättegångskostnad med 2 969 kr. På beloppet ska Norra Åbyggeby byvägars samfällighetsförening betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för domen till dess full betalning sker.
-

BAKGRUND

Norra Åbyggeby byvägars samfällighetsförening (föreningen) biföll vid årsstämma en motion om att föreningen skulle bekosta gatubelysning längs de vägsträckor som idag saknar belysning och att belysning införs som standard i framtida, tillkommande, vägsträckor.

Parterna är överens om att omkring hälften av vägnätet i dag har belysning, som förvaltas av Gävle Energi. Belysning har tidigare anlagts av antingen Gävle energi eller av kommunen, men ingen av parterna har några säkra uppgifter om detta.

YRKANDEN M.M.

Daniel Nilsson har väckt talan med klander mot beslutet och yrkat att domstolen ska upphäva det. Han har också yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med sammanlagt 2 969 kr, varav 2 800 kr avser ansökningsavgift och 169 kr utlägg i övrigt.

Som grund för talan har han åberopat att föreningen bildats för att förvalta de ingående vägarna och att anordnande av belysning utgör en verksamhet som är främmande för detta ändamål. Enligt anläggningsbeslutet för Norra Åbyggeby ga:5 från 2000 består gemensamhetsanläggningen av ”Vägnätet, vägkropp, vägtrummor, asfaltsbeläggning, slänter och diken och övrigt tillbehör”. Efter omprövning 2021 (ett beslut som ännu inte vunnit laga kraft) ska följande gälla.

”Gemensamhetsanläggningen består av befintliga vägar enligt förrättningskartor, aktbilagor KA 1-9. Med väg avses vägbana och övriga väganordningar såsom dike, slänt, trumma, mötesplats, vändplats och vägmärke”. Belysning ingår inte heller efter omprövningen i gemensamhetsanläggningens ändamål. Anläggande av belysning skulle innebära en standardhöjning.

Frågan om belysning diskuterades i samband med omprövningen, men sedan kostnaderna klargjorts framställdes inget yrkande. Detta har dock inte dokumenterats i lantmäteriets akt.

Föreningen har motsatt sig att beslutet upphävs och har förklarat att man inte, om Daniel Nilssons talan bifalls, har några invändningar mot att betala det belopp han yrkat. Föreningen har inte för egen del yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Som grund för sitt bestridande har föreningen i huvudsak anfört följande. Belysning skulle kunna anses ingå i övrigt tillbehör och väganordning, och därmed inte vara andamålsfrämmande. Belysning är en självklar sak i ett vägnät. Föreningen ansvarar enbart för att förvalta, inte bygga väg. Men i de fall en väg har tagits in i föreningens förvaltning och man sedan upptäcker att den inte uppfyller standard, så har föreningen i efterhand finansierat upprustning till rätt standard.

Föreningen kan varken bekräfta eller bestrida att frågan om vägbelysning diskuterades i samband med omprövningsbeslutet 2021.

BEVISNING

Daniel Nilsson har som skriftlig bevisning åberopat motion om belysning, årsmötesprotokoll, anläggningsbeslut (aktbilaga AB) från den 28 januari 2000 samt beskrivning från det överklagade anläggningsbeslutet från den 24 maj 2021.

Föreningen har som skriftlig bevisning åberopat årsmötesprotokoll, yttrande från ingivarna av motionen samt protokoll från konstituerande styrelsemöte.

DOMSKÄL

Domstolens prövning i ett klandersmål innebär en kontroll av om de ifrågasatta besluten är formellt korrekta. Domstolen kan inte heller pröva yrkanden eller omständigheter som inte åberopats av parterna, varför domstolen har ett långtgående ansvar för att säkerställa att parterna framställt de yrkanden och åberopat de omständigheter som de vill åberopa.

I det nu aktuella målet har domstolen att pröva om anordnande av vägbelysning kan anses ingå i det ändamål för vilket samfälligheten har bildats eller om det utgör sådan verksamhet som enligt 18 § lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

(samfällighetslagen) är förbjuden. Utgångspunkten vid bedömningen är vad som har bestämts om ändamålet vid samfällighetens tillkomst. Föreningens uppgift är att förvalta, inte vidareutveckla, anläggningen. Standardhöjningar faller därför typiskt sett utanför den verksamhet en samfällighetsförening kan bedriva.

Domstolen konstaterar att lydelsen av såväl anläggningsbeslutet för Norra Åbyggeby ga:5 från 2000 som omprövningsbeslutet 2021 är ostridiga. Vad parterna är oense om är hur beslutet från 2000 ska tolkas.

Vägbelysning nämns inte uttryckligen som en del av den anläggning föreningen har att förvalta. Vägbelysning tas inte heller upp i anläggningslagens förarbeten som en typisk väganordning. Uppräkningen i propositionen (prop 1973:160 s 281) är visserligen exemplifierande, men departementschefen skriver också ”Vidare är hållplats, parkeringsplats och rastplats att betrakta som väganordningar i den mån de är nödvändiga för att vägen ska fylla sin funktion. Detsamma gäller anordningar för vägbelysning.”. En vägbelysning kan alltså vara att anse som en övrig väganordning, förutsatt att den är nödvändig för att vägen ska fylla sin funktion. Synsättet har också upprätthållits i rättspraxis, där vägbelysning i allmänhet bedöms utgöra en standardhöjning.

Det som talar för att vägbelysning i det nu aktuella fallet skulle kunna anses ingå i anläggningen är främst att det redan finns vägbelysning på vissa sträckor. Det finns emellertid ingenting som talar för att frågan har varit föremål för behandling i samband med anläggningsbeslutet från år 2000 eller att vägen inte skulle fylla sin funktion utan belysning. Domstolen finner därför att vägbelysning inte kan anses ingå i anläggningsbeslutet 2000. Anläggande av belysning innebär alltså ändamålsfrämmande verksamhet för föreningen.

Eftersom omprövningsbeslutet från 2021 inte har vunnit laga kraft finns det ingen anledning att vid prövningen ta hänsyn till om den nya formuleringen skulle kunna medföra en annan tolkning.

Årstämmans beslut om anordnande av vägbelysning ska alltså upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 26 oktober 2023.

Marit Åkerblom

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Marit Åkerblom, ordförande, och tekniska rådet Marie Adolfsson.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.